

[J. S. Foget.]

at „noget vil vise sig“, eller — som Statsministeren siger: Saa gaar der vel igen en Tid.

Det Krav, man har fremsat om ved Beregningen af Gælden at nedsætte Panteværdien med 10 pCt., forekommer mig yderst velbegrunder, navnlig under Hensyn tagen til, at Ejendomsskyldværdien er steget de fleste Steder i 1936.

Maa jeg endvidere, da jeg ikke faar Lejlighed til at deltage i Udvalgsarbejdet, angaaende Spørgsmaalet om Ejerskifte og ny Gældsstiftelse fremhæve, at man her ikke bør betænke sig paa at efterkomme de fremsatte Krav; Forholdene har jo nemlig ikke været bedre for dem, der er kommet til i de senere Aar, end for de gamle Ejere, og derfor bør man ikke gøre Forskel paa Laantagerne.

Spørgsmaalet om Laan til Forpagtere bør denne Gang medtages — det blev det ikke sidst. Forpagterne bør ligestilles med Ejerne, hvor Lempelser for disse gennemføres; Forpagterne er udsat for Risiko lige saa vel som Ejerne og bør derfor have de samme Lempelser, som gives Ejerne.

Endvidere vil jeg gerne understrege Ønskeligheden af Ophævelse af Kautionsforpligtelsen for Realkreditlaanene og af Nedsættelse af Rentetilskudsgrænsen fra 85 til 75 pCt. Jeg fremhæver alt dette nu ved første Behandling for om muligt at faa det gennemført under Udvalgsarbejdet.

Endelig vil jeg understrege, at vi i hvert Fald er enige om, at der bør vises særlige Hensyn til vort Grænselands Befolkning, ikke alene fordi den bor i Grænselandet, men ogsaa fordi den gennemsnitlig har været værre stillet end det øvrige Lands Landmænd. Vi har set, at denne Lov har bragt en vis Ro om de økonomiske Forhold i Sønderjylland; men Tiden maa nu være inde til at gennemføre virkelig gennemgribende Foranstaltninger, der kan bringe denne Landsdel paa økonomisk lige Fod med det øvrige Land, saaledes at Særlove for Sønderjylland ikke mere skal blive paakrævet.

Aksel Larsen: Vi kan tiltræde det her foreliggende Lovforslag, som vi finder er velbegrunder, og vi anser det for nødvendigt at gennemføre det. Jeg ønsker imidlertid hertil at knytte nogle Bemærkninger.

Det er min Opfattelse, at naar der er saa meget større Vanskeligheder for Landbrugere og til Dels ogsaa for Haandværkere, handlende og Fiskere i de sønderjyske Landsdele end i den øvrige Del af

Landet — saa meget større Vanskeligheder, at dette ligefrem er almindeligt erkendt — skyldes det ganske særlige sønderjyske Forhold, som man burde gøre noget ved. Der er her bl. a. af det ærede Medlem Hr. Jørgen Gram talt om Nødvendigheden af at beslutte sig til, hvad man vil med Hensyn til det sønderjyske Landbrug: om man vil foretage yderligere Kapitalinvesteringer, eller *hvad* man vil. Og der er bl. a. af det ærede Medlem Hr. J. S. Foget talt om Nødvendigheden af en virkelig Gældssanering for det sønderjyske Landbrug. Jeg tror ikke, man skal udskille det sønderjyske Landbrug fra sine Betragtninger over Landsdelens Forhold i det hele taget. Naar Forholdene i Sønderjylland paa mangfoldige Omraader, ikke blot for Landbrugere og Fiskere, men ogsaa for Arbejdere, næringsdrivende o. s. v., er vanskeligere end Forholdene i det øvrige Land, har det jo sine historiske Aarsager, og det har sine erhvervsøkonomiske Aarsager.

Jeg tror ikke, jeg overdriver, naar jeg siger, at Sønderjylland i Forhold til det øvrige Land byder alt for ringe Arbejdsmuligheder, har et alt for ringe lokalt Afsetningsmarked, og at dette ikke mindst staa i Forbindelse med, at der er foretaget langt mindre Kapitalinvestering i denne Landsdel end i det øvrige Land. Det gælder ikke blot for Landbruget, det gælder ogsaa for Byerne. Det gælder ogsaa for Industrien; den sønderjyske Industri er langt svagere end Industrien i det øvrige Land.

Man faar det jo illustreret, blot man betragter de Byer, som ligger i Sønderjylland. De har for saa vidt en lige saa god geografisk Beliggenhed som Byerne i det øvrige Østjylland, de har udmærket Opland og gode Besejlingsforbindelser, medens Trafiklinierne fra Landsiden naturligvis er elendige paa Grund af den særlige tyske Baneordning, man opretholder dernede. Alligevel er disse Byer saa uendelig meget mindre end de øvrige tilsvarende Byer i Jylland, det være sig Øst- eller Vestjylland, og hvis man undersøger deres Erhvervsforhold, kommer man til det Resultat, at de industrielt set er kummerligt udviklede. Før den nye Grænsedragning bliver der ikke investeret Kapital i den Del af Landsdelen, og Grundene — ja, de er naturligvis letfattede. Nu har vi haft den nye Grænsedragning i 20 Aar, og der er ikke sket nogen synderlig Forandring. Det vil sige, at dansk Privatkapital af den ene eller den anden Grund ikke har følt synderlig Trang til at flytte ned til Landsdelen og udnytte de Muligheder, der faktisk kunde være.